

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΛΙΜΟΚΤΟΝΟΥΝΤΕΣ

- Ομιλία του Μεγάλου Βασιλείου που ύστερα από 16 αιώνες παραμένει άκρως επίκαιρη εν μέσω οικονομικής κρίσεως.
- Ομιλία – εγερτήριο σάλπισμα φιλαδελφείας και κοινωνικής αλληλεγγύης υπέρ των ενδεών της ζωής.

Το έτος 368 μ.Χ. ο Αρχιεπίσκοπος Καισαρείας της Καππαδοκίας, Άγιος Βασίλειος εξεφώνησε την ομιλία του «Εν Λιμώ και Αυχμώ» εξ αφορμής του φοβερού και ανθρωποκτόνου λιμού (πείνας), ο οποίος είχε επικρατήσει στην Καππαδοκία και τον Πόντο, και εξαιτίας αυτού εδεινοπάθησαν οι άνθρωποι των πέριξ περιοχών.

Περί του λιμού αυτού ο Μέγας Βασίλειος αναφέρεται στην 27^η επιστολή προς τον Επίσκοπο Σαμοσάτων Ευσέβιο. Κατά την δεινή ταύτη δοκιμασία ο Βασίλειος ως Επίσκοπος της Εκκλησίας και φιλόστοργος πατέρας παραμύθησε και εμψύχωσε τον χειμαζόμενο λαό του και με δραστικό και αποφασιστικό τρόπο υπεκίνησε την φιλόδοξη ευσπλαχνία και τα φιλάδελφα συναισθήματα των πλουσίων ώστε να προστρέξουν σε βοήθεια των πενεστέρων κοινωνικών τάξεων.

Για τον ιερό αυτό σκοπό εξεφώνησε και την παρούσα ομιλία στην οποία συν τοις άλλοις δίδει ζωηρά περιγραφή της καταξήρου εκ της ανομβρίας της γης και αργού και επωδύνου εκ της πείνης θανάτου των ενδεών και πενήτων της εποχής του.

Ο Ιερός και Θεοφόρος της Εκκλησίας Πατήρ για την απαλλαγή από την λαίλαπα της δεινής αυτής δοκιμασίας κηρύσσει την πάνδημη μετάνοια του λαού. Στο θεόπνευστο κείμενο της ομιλίας του ο Μέγας Βασίλειος αναφέρει μεταξύ άλλων και τα παρακάτω:

«... Τον μεν Κυβερνήτη δοκιμάζει και σκληραγωγεί η τρικυμία, τον αθλητή το στάδιο, τον στρατηγό το στρατόπεδο, τον γενναιοκάρδο η συμφορά, τον δε Χριστιανό η δοκιμασία. Και οι λύπες δοκιμάζουν την ψυχή, όπως η φωτιά δοκιμάζει τον χρυσό. Είσαι πτωχός; Μη καταλαμβάνεσαι από αθυμία, διότι η υπερβολική κατήφεια γίνεται αιτία της αμαρτίας.

Η μεν λύπη καταβαραθρώνει την διάνοια και η αμηχανία εμβάλλει ζάλη, η δε έλλειψη των λογισμών γεννά την αχαριστία. Αλλά να ελπίζεις στον Θεό. Μήπως δηλαδή δεν παρατηρεί

την στενοχώρια σου; Κρατά την τροφή στα χέρια του και καθυστερεί την χορήγηση για να δοκιμάσει την σταθερότητά σου και για να πληροφορηθεί την διάθεσή σου, εάν και κατά πόσο δεν είναι ομοία με αυτή των ακολάστων και των αχαρίστων. Διότι και αυτοί, μέχρις ότου δεν συμβαίνει να έχουν την τροφή στο στόμα τους, ευφημούν, κολακεύουν, υπερθαυμάζουν. Όταν όμως επ' ολίγον αναβληθεί το τραπέζι ωςάν τους λίθους αφήνουν τις βλασφημίες προς αυτούς που προ ολίγου λόγω της τέρψεως επροσκυνούσαν σαν Θεό...

Παραλείπω να απαριθμήσω τα επί μέρους της πρόνοιας του Θεού, που πολλές φορές κατά τρόπο πατρικό ενεφάνισε στους ανθρώπους. Εσύ δεν θα υπομείνεις για λίγο την συμφορά, όπως ο γενναίος Ιώβ, και να μη λυγίσεις από την τρικυμία, μήτε ν' αποβάλλεις τα εμπορεύματα της αρετής. Σαν πολύτιμη διαθήκη να διαφυλάξεις στην ψυχή σου την ευχαριστία και θα λάβεις και εσύ για την ευγνωμοσύνη διπλάσια απόλαυση...

Είσαι πτωχός; έχεις εξάπαντος άλλον πτωχότερο από εσένα. Έχεις για δέκα ημέρες τρόφιμα εσύ; εκείνος έχει για μία ημέρα. Σαν καλός και ευγνώμων να εξισώσεις το περίσσευμά σου με τον ενδεή. Μη διστάσεις να δώσεις από το ολίγο. Μη προτιμήσεις το συμφέρον σου εμπρός στην κοινή συμφορά. Και αν ο άρτος σου περισσεύει κατά ένα ψωμί και σου κτυπήσει την πόρτα ο ζητιάνος, πάρε από την αποθήκη το ένα ψωμί και αφού το βάλεις στα χέρια του ύψωσε το βλέμμα σου στον Ουρανό και πες λόγο θλιβερό μαζί και ευγνώμονα: «Ένα ψωμί, όπως βλέπεις, Κύριε, και ο κίνδυνος είναι ολοφάνερος. Αλλ' εγώ θέτω την εντολή σου επάνω από εμένα και από το ολίγον δίδω και στον αδελφό μου που λιμοκτονεί. Δώσε λοιπόν και συ στον δούλο σου που κινδυνεύει. Γνωρίζω καλά την αγαθότητά σου και ελπίζω στη δύναμή σου. Δεν αναβάλλεις επί πολύ τις δωρεές, αλλά τις διαμοιράζεις όταν θέλεις.

Και αν έτσι ομιλήσεις και ενεργήσεις, τον άρτο που δίδεις σε καιρό δυσκολίας, γίνεται σπόρος γεωργικός, αποφέρει πλούσιο τον καρπό, είναι προκαταβολή της τροφής, γίνεται πρόξενος ελέους...

Εάν δώσεις από το υστέρημα, θα έχεις και εσύ το λαδοδοχείο κατάμεστο από δωρεά και την αλευραποθήκη ακένωτη. Διότι για τους πιστούς φιλοτίμως η χάρη του Θεού με το να εισάγει το διπλάσιο μιμείται τα πηγάδια, τα οποία πάντοτε αδειάζουν αλλά δεν εξαντλούνται. Δάνεισε συ ο άπορος στον πλούσιο Θεό. Δώσε εμπιστοσύνη σ' αυτόν που πάντοτε θεωρεί προσωπικά τον εαυτό του υπόχρεο γι' αυτά που δίδεις σ' αυτόν που θλίβεται και ανταποδίδει την ευεργεσία από τα δικά του αγαθά.

Είναι αξιόπιστος εγγυητής, διότι έχει απλωμένους τους θησαυρούς του σε όλα τα μέρη της γης και της θαλάσσης. Και εάν, ενώ πλέεις, απαιτήσεις το δάνειο, θα λάβεις το κεφάλαιο μαζί με τους τόκους στο μέσον του πελάγους, διότι φιλοδοξεί να δίδει περισσότερα.

Η πείνα είναι η αρρώστια αυτού που πεινά. Αυτή είναι φοβερή ασθένεια. Η πείνα είναι η πιο μεγάλη από τις συμφορές των ανθρώπων και ο φοβερότερος θάνατος από όλους τους θανάτους. Διότι στους άλλους κινδύνους ή η κόψη του ξίφους ταχέως επιφέρει τον θάνατο ή η ορμή της φωτιάς αποτόμως σβήνει την ζωή ή τα θηρία με τα δόντια αφού κατασπαράξουν τα ζωτικότερα από τα μέλη, δεν επιτρέπουν την τιμωρία με την διάρκεια της οδύνης. Η πείνα όμως επιβραδύνει το κακό. Παρατείνει τον πόνο με το να ενεδρεύει και να υποκρύπτεται η αρρώστια κατά τέτοιο τρόπο ώστε πάντοτε ο θάνατος να είναι παρών και πάντοτε να βραδύνει...

Αυτός λοιπόν που περιφρονεί ένα τέτοιο σώμα πόσες κολάσεις αξίζει; Ποια υπερβολή σκληρότητας δεν θα ξεπεράσει; πώς δεν αξίζει να συγκαταριθμηθεί με τα ανήμερα θηρία και να θεωρηθεί μολυσμένος και ανθρωποκτόνος. Διότι αυτός, που στο χέρι του είναι να θεραπεύσει το κακό και που με τη θέλησή του αναβάλλει εξαιτίας της πλεονεξίας, ευλόγως θα μπορούσε να καταδικάζεται εξ ίσου με αυτούς που ιδιοχείρως διαπράττουν τον φόνο...

Γι' αυτό και στην τελική κρίση, εκεί όπου προσκαλεί τους δικαίους ο Κύριος, την πρώτη θέση κατέχει αυτός που δίδει. Αυτός που τρέφει είναι πρώτος στους τιμωμένους. Αυτός που εχορήγησε τον άρτο προσκαλείται πρώτα απ' όλους. Ο αγαθός και μεταδοτικός

μεταβαίνει στην ζωή πρώτος από τους άλλους δικαίους. Αυτός που δεν κοινωνεί με τις ανάγκες του πλησίον και ο τσιγκούνης παραδίδεται πρώτος στην φωτιά απ' όλους τους αμαρτωλούς...

Ο καιρός σε καλεί στην μητέρα των εντολών ... και γι' αυτό κράτησε την εντολή ωσάν να φεύγει και εφάρμοσέ την και αφού την συλλάβεις από παντού άρπαξέ την στις αγκάλες σου. Δώσε ολίγα και απόκτησε πολλά. Εξαφάνισε την πρωταρχική αμαρτία διά της μεταδόσεως της τροφής. Διότι, όπως ο Αδάμ που παρανόμως έφαγε, μετέδωσε την αμαρτία, έτσι εμείς εξαλείφουμε την πονηρά βρώση, εάν θεραπεύσουμε την ανάγκη και την πείνα του αδελφού.

Λαοί, ακούστε! Χριστιανοί, ακούστε προσεκτικά! Αυτά λέγει ο Κύριος. Δεν ομιλεί στον λαό με την φωνή του, αλλά με τα στόματα των δούλων του, ωσάν με όργανά του, σαλπίζει. Ας μη φανούμε εμείς οι λογικοί σκληρότεροι από τα άλογα ζώα. Διότι εκείνα από κοινού χρησιμοποιούν αυτά που βλαστάνει εκ φύσεως η γη. Και τα κοπάδια των προβάτων βοσκούν σε ένα και το ίδιο βουνό. Πάμπολλα άλογα μία και την ίδια πεδιάδα καταλαμβάνουν ως βοσκότοπο. Και όλα τα είδη των ζώων έτσι μεταξύ τους το ένα προς το άλλο παραχωρούν την αναγκαία απόλαυση των τροφών. Εμείς όμως οικειοποιούμεθα τα κοινά και κατέχουμε μόνοι αυτά που ανήκουν στους πολλούς. Ας ντραπούμε τα φιλάνθρωπα διηγήματα των ειδωλολατρών. Σε μερικούς εξ αυτών, νόμος φιλάνθρωπος απεργαζόταν μία τράπεζα και κοινά τρόφιμα, και σχεδόν μία οικογένεια τον πολυάνθρωπο λαό...

Ας ζηλέψουμε την πρώτη Εκκλησία των Χριστιανών, όπου τα πάντα ήταν κοινά σ' αυτούς, δηλαδή η ζωή, η ψυχή, η συμφωνία, η κοινή τράπεζα, η αδιαίρετος αδελφότης, η ανυπόκριτος αγάπη, που ένωνε σε ένα τα πολλά σώματα και συνάρμοζε τις διάφορες ψυχές σε μία ομόνοια...

Όταν λοιπόν έλθει λογισμός που καταπολεμεί την εντολή αυτή και προσελκύει τον εγκρατή νου στην φιλαργυρία και σε εξαναγκάζει να αδιαφορήσεις για την φιλαδελφεία και σε κρατά πλησίον της, ρίξε και εσύ κάτω τα ενδύματα και οργισμένος φύγε... Μη δίδεις τα πάντα στην ηδονή, δώσε και κάτι στην ψυχή. Και να πιστέψεις πως έχεις δύο θυγατέρες, την καλοπέραση εδώ και την ουράνια ζωή. Εάν δεν θελήσεις να τα δώσεις όλα στην ανωτέρα, μοίρασέ τα λοιπόν εξ ίσου και στην ακόλαστη κόρη και στην αγαθή.

Να μη παρουσιάσεις την εδώ διαγωγή σου βαθύπλουτη και την άλλη γυμνή και ενδεδυμένη με εμβάλωματα, αλλ' όταν χρειασθεί να παραστείς στον Χριστό και αντιμετώπισεις τον κριτή, η κατ' αρετή ζωή να έχει νυμφικό ένδυμα και πρόσκληση. Μη λοιπόν παρουσιάσεις στον νυμφίο την νύμφη δύσμορφη και αστόλιστη, ώστε να μη την δει και στρέψει το πρόσωπό του, και όταν την δει την μισήσει και αρνηθεί τον γάμο...

Σκέψου, παρακαλώ, λογικά το παρόν και το μέλλον, το οποίο μη προδίδεις λόγω αισχροκέρδειας. Το σώμα που είναι το χαρακτηριστικό σου στην ζωή θα σε αφήσει. Στην εμφάνιση του κριτού που αναμένεται και που αναμφιβόλως θα έλθει, θα αποκλείσεις μεν για τον εαυτό σου την απονομή των τιμών και την επουράνια δόξα και θα ανοίξεις την άσβεστη φωτιά, την γέενα, τα κολαστήρια και τους πικρούς από τις οδύνες αιώνες, αντί της αιωνίου και μακαρίας ζωής. Μη με θεωρήσεις ωσάν κάποια μητέρα ή τροφό, ούτε πως σου παραθέτω ψεύτικα μορμολύκεια, όπως εκείνες συνηθίζουν να κάνουν στα μικρά παιδιά, όταν θρηνούν άτακτα και συνεχώς τα καθησυχάζουν με φανταστικά διηγήματα. Αυτά δεν είναι παραμύθι, αλλά λόγος που έχει κηρυχθεί προ πολλού από αδιάψευστη φωνή...

Αλλά και το σώμα που έχει εξαφανισθεί στους τάφους, θα αναστηθεί και η ίδια η ψυχή που με τον θάνατο έχει αποχωρισθεί, πάλιν θα κατοικήσει στο σώμα. Και θα γίνει ακριβής έλεγχος των πράξεων της ζωής κατά τον οποίο δεν θα μαρτυρήσουν άλλοι, αλλά η ίδια η συνείδηση θα καταθέσει ως μάρτυς. Στον καθένα θα αποδοθεί από τον δίκαιο δικαστή το κατ' αξίαν.